

HUMAN CAPITAL IN THE CONDITIONS OF ENSURING THE STATE'S DEFENSE CAPABILITY AND SECURITY

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ ТА БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Питання розвитку людського капіталу завжди були актуальними та цікавили наукову спільноту, особливо в контексті впливу на економічний розвиток держави, адже саме людський капітал кожної держави є безцінним активом, який представляє найвищу цінність та відіграє одну з вирішальних ролей в процесі розвитку економіки держави.

Повномасштабна війна росії проти України змінила абсолютно всі вектори економічного розвитку нашої держави, особливо в частині необхідності удосконалення існуючих механізмів та віднайдення нових в системі розвитку і відповідного впливу людського капіталу на економіку держави. В цьому контексті, особливо актуальними постають питання гармонізації економічної політики щодо забезпечення обороноздатності та безпеки держави, які є цінними не лише для наукової спільноти, а й цікаві з точки зору практичної реалізації.

Відповідно до Закону України «Про оборону України» обороноздатність держави – здатність держави до захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту. Вона складається з матеріальних і духовних елементів та є сукупністю воєнного, економічного, соціального та морально-політичного потенціалу у сфері оборони та належних умов для його реалізації [1]. Наведене визначення характеризується комплексністю утворюваних елементів, які очевидно повинні паралельно не лише співіснувати, а й розвиватись, особливо стрімко в умовах правового режиму воєнного стану.

Загальновідомо, що людський капітал, людський ресурс є однією з основних компонент, що формує ринок праці, який є основою розвитку економіки держави. Нині, в умовах війни, ринок праці, як і економіка держави знаходяться у дуже вразливих і несприятливих умовах, оскільки частина професій стала неактуальною, натомість з'явилися

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9876-8437>

можливості та необхідність підлаштовуватись під реалії воєнного часу, які визначили необхідність швидко перекваліфіковуватись отримуючи нові знання, вміння та навички. Однак, в контексті розглядуваної проблематики, підготовка кадрів у сфері обороноздатності та безпеки держави відбувається безпосередньо на полі бою. Наприклад, військові отримують нові знання, вміння та навички не у навчальних закладах а на фронті, оскільки, на жаль, в умовах війни, нема ні часу, ні можливості вчитись у закладі освіти. Відтак, в Україні постійно з'являються фактичні, нові професійні кваліфікації, які згодом потребуватимуть належного правового регулювання.

Не секрет, що питання пов'язані із підготовкою фахівців сфери обороноздатності та безпеки держави тема не нова для української держави та в умовах повномасштабної війни тема набула особливої актуальності оскільки нині постійно потрібно не лише визначати, а й постійно удосконалювати механізм правового регулювання відповідних правовідносин.

Загальновідомо, що особи, які задіяні у сфері обороноздатності та безпеки нині повинні бути широко профільними спеціалістами і мати можливість швидко опанувати нові вміння, звичайно враховуючи й попередній військово-технічний досвід або й без наявності такого. Відтак, в умовах повномасштабної війни, відбувається стрімка фактична трансформація в системі професійних кваліфікацій, загалом та у сфері обороноздатності та безпеки зокрема, оскільки за відсутності часу на навчання та відповідну підготовку, фахівець, який представляє розглядувану нами сферу фактично вчиться, одночасно здійснюючи певний вид роботи, а тому навчання і робота дуже часто відбуваються одночасно і паралельно. Однак, фактично, фахівці, які представляють сферу обороноздатності та безпеки є фахівцями, які отримують не лише бойовий досвід, в самому широкому розумінні, а швидко опановують навички необхідні для надання медичної допомоги чи, наприклад, евакуації громадян та інші вміння по ситуації. При цьому, вже зараз можна констатувати, що українські військові, всі ті, хто сьогодні представляє сферу обороноздатності та безпеки нашої держави є самими досвідченими бойовими одиницями в світі, фактично людьми, які станом на сьогодні опанували і ефективно володіють майже всіма видами зброї, яка існує а світі, а також навичками, які можна застосовувати в буд-якій критичній ситуації.

Наведене спонукає до роздумів про наступні важливі моменти. Насамперед, слід говорити, про постійну підтримку державою економіки та розвитку людського капіталу, особливо зараз, у сфері обороноздатності та безпеки, оскільки нині це взаємопов'язані, а подекуди й взаємозалежні категорії. Така підтримка може реалізовуватись

крізь призму надання можливості підвищувати свою кваліфікацію задля отримання необхідних знань, вмінь та навичок. Зараз, як ніколи, механізми присвоєння/підтвердження/визнання професійних кваліфікацій повинні бути доступними та прозорими.

Людський капітал завжди впливав на економіку держави, а надто в умовах війни має визначальний вплив на сферу безпеки та обороноздатності. Тому, держава повинна усіляко сприяти інтеграції в міжнародний простір професійних кваліфікацій нашої держави. В даному випадку, співпраця з міжнародними інституціями забезпечить підготовку, перепідготовку кадрів у сфері обороноздатності та безпеки, що в свою чергу, матиме позитивний вплив на розвиток економіки.

Література:

1. Про оборону України: Закон України від 06.12.1991 № 1932-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>.